

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	226 Фармація, промислова фармація
Освітньо-професійна програма	Фармація
Освітній ступінь	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Група	П ФМ 21
Мова викладання	Українська
Кафедра, за якою закріплена дисципліна	Кафедра соціально-гуманітарних дисциплін
Викладач курсу	Олійник Н.Ю, к. політ. наук, доцент
Контактна інформація викладача	n.oliynyk@lma.edu.ua
Консультації	Відповідно до розкладу консультацій. Можливі он-лайн консультації через ZOOM, Meet або подібні ресурси. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача або дзвонити.
Сторінка курсу	https://vl.lma.edu.ua/course/view.php?id=184
Опис навчальної дисципліни	Кількість кредитів – 3 Загальна кількість годин – 90 Модулів – 1 Лекції – 20 год. Семінари – 20 год. Самостійна робота – 50 год.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Філософія» є нормативною дисципліною з спеціальності 226 Фармація. Навчальну дисципліну розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти необхідні знання для забезпечення їхньої конкурентоздатності на ринку праці, майбутньої успішної професійної кар'єри, розвитку критичного мислення, формування філософського світогляду. <i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є світ як цілісність та місце людини у ньому, соціум та людина і взаємовідносини між ними, проблеми пізнання, свідомості та мислення, добра та зла</i>
Мета та цілі курсу	<i>Метою вивчення нормативної дисципліни «Філософія» є сформувати основи наукового світогляду студентів, засади їх методологічної культури. Засвоєні при вивченні курсу знання мають стати теоретичною основою світосприйняття, практичної або дослідницької діяльності, особистої життєвої позиції майбутнього медичного працівника. Допомогти студентам засвоїти зміст історичної еволюції самосвідомості людства, дати ключ до розуміння світоглядних орієнтирів людини на</i>

	<p>основних етапах розвитку суспільства. Наголосити на спадковості і поступальності в процесі духовної еволюції людства.</p> <p>Допомогти усвідомити зміст і специфіку основних принципів національного світогляду у контексті розвитку світової філософії. Підкреслити роль філософії як внутрішньої основи національної культури та ментальності.</p> <p>Дати студентів розуміння основних проблем філософії та вміння орієнтуватися у численних і багатоманітних за змістом підходах до їх розв'язання. Зосередити увагу на питаннях відношення людини до світу та до самої себе, виробленні життєвої позиції особистості у контексті складних проблем, які розв'язує людство на межі тисячоліть.</p> <p>Згідно з вимогами освітньої програми студенти повинні <i>знати</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – історичні типи світогляду; – історію становлення, основні етапи і особливості розвитку філософії; – основні поняття та категорії філософії; – основні парадигми та концепції світової та вітчизняної філософської думки; – основи процесу наукового пошуку, форми і методи наукового пізнання; <p><i>вміти</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – самостійно аналізувати феномени та процеси в системі «людина – світ» у їх діалектичному взаємозв'язку та з урахуванням змін, що відбуваються у світі й Україні; – використовувати методологію наукового пізнання, застосовувати отримані знання при вирішенні професійних завдань; – критично мислити; – обґрунтовувати свою світоглядну, громадську та професійну позицію.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 3. Брати участь у встановленні ділових комунікацій, використанні інформаційно-комунікативних технологій та професійної лексики у повсякденній діяльності.</p> <p>ПРН 6. Встановлювати контакти з іншими людьми з метою налагодження взаєморозуміння між учасниками професійної діяльності та досягнення діалогу і результату спілкування.</p> <p>ПРН 9. Оволодівати певною роллю при входженні в нову ситуацію оточуючого середовища, розуміючи елементи виробничої та соціальної адаптації.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Дотримання принципів академічної доброчесності</p> <p>Не толеруються жодні форми порушення академічної доброчесності. Очікується, що роботи студентів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей. Під час виконання письмових контрольних робіт, модульних контрольних, тестування, підготовки до відповіді на екзамені користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Дотримання принципів та норм етики і професійної деонтології</p> <p>Під час занять здобувачі вищої (фахової передвищої) освіти діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Академії. Під час боротьби з епідемією COVID-19 виконують всі настанови протиепідеміологічного режиму: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами.</p> <p>Відвідування занять</p>

Студенти повинні відвідувати усі лекції, семінари курсу та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття.

Політика дедлайну

Студенти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених курсом і визначених для виконання усіх видів робіт.

Порядок відпрацювання пропущених занять

Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається згідно з графіком відпрацювань та консультацій. Відпрацювання пропущених занять з поважної причини може проводитися також улюбий зручний час для викладача.

Перескладання підсумкової оцінки з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Академії, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини.

Структура курсу

ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Філософія як особливий тип пізнання	2
2.	Проблема буття (онтологія)	2
3.	Свідомість, її структура. Проблема ідеального	2
4.	Філософська гносеологія (епістемологія)	2
5.	Філософська антропологія	2
6.	Філософія суспільства	2
7.	Соціальна філософія	2
8.	Аксіологія	2
9.	Культура й цивілізація	2
10.	Соціальний прогрес та перспективи розвитку людства	2
	Разом:	20

ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Філософія як особливий тип пізнання	2
2.	Проблема буття (онтологія)	2
3.	Свідомість, її структура. Проблема ідеального	2
4.	Філософська гносеологія (епістемологія)	2
5.	Філософська антропологія	2
6.	Філософія суспільства	2
7.	Соціальна філософія	2
8.	Аксіологія. Культура й цивілізація	2
9.	Соціальний прогрес та перспективи розвитку людства	2
10.	Модульний контроль 1. Сучасна філософія	2
	Разом:	20

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
-------	------------	-----------------

1.	<p>Філософія як специфічний тип знання Необхідно знайти та проаналізувати інформацію, давши відповіді на наступні запитання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Як філософія виконує світоглядну функцію? – У чому суть методологічної функції філософії? – Що маємо на увазі під аксіологічною функцією філософського знання? – Як ви розумієте зміст критичної функції філософії? 	5
2.	<p>Проблема буття (онтологія) Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Охарактеризуйте поняття «матеріалізм», «ідеалізм», «дуалізм», «паралелістичний монізм». – Чому в кінці ХІХ ст. падає інтерес філософів до натуралістичної онтології? – Для якого філософського напрямку головне питання онтології – питання про смисл буття, а не про його сутність. Чому? 	5
3.	<p>Діалектика та її альтернативи Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сформулюйте головні принципи діалектичного методу. – Охарактеризуйте основні форми діалектики: наївно-стихійну, ідеалістичну, матеріалістичну – Опишіть основні особливості альтернатив діалектики: метафізики, еkleктики, догматизму, софістики, релятивізму. 	5
4.	<p>Свідомість, її структура. Проблема ідеального Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Охарактеризуйте основні філософські підходи до походження свідомості. – Поясніть зміст тези «неможливо пояснити свідомість, досліджуючи те, що свідомістю не є». Хто і з якою метою формулює цей принцип? 	5
5.	<p>Філософська гносеологія (епістемологія) Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – У чому суть методологічної функції філософії щодо наукового пізнання? – Охарактеризуйте основні особливості неklasичної науки. – Охарактеризуйте основні особливості постнеklasичної науки. 	5
6.	<p>Філософська антропологія Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Який зміст вкладає філософія у поняття «субстанційний та функціональний підходи до сутності людини»? – Який зміст вкладає філософія у поняття «самовідчуження людини»? – Чим відрізняються між собою соціально-субстанційний та натуралістично-субстанційний напрями у вченні про людину? – Що вважається субстанцією людського буття в марксизмі? – Яким чином філософія марксизму намагалася подолати відчуження людини? Якими були наслідки? – Аргументуйте тезу екзистенціалізму: людина – це істота, що приносить себе в жертву своєму призначенню. – У чому, на думку представників екзистенціалізму, полягає призначення людини? – У чому суть субстанційно-натуралістичної концепції людини? – Чому, за вченням біхевіоризму, наука про людину повинна бути продовженням науки про природу? – Поясніть зміст поняття «генокультурнакоеволюція» у соціобіології. – Розкрийте структуру психічного життя людини за Фрейдом та охарактеризуйте співвідношення між її елементами. 	8

7.	Філософія суспільства Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання: <ul style="list-style-type: none"> – Аргументуйте твердження О.Конта: суспільство – це цілісна система, аналогічна живому організмові. – У чому суть концепції рівноваги в позитивізмі? – Розкрийте суть вчення позитивізму про зміст людської історії. – Розкрийте смисл понять «мілітарне" та індустріальне суспільство» в позитивізмі. – Розкрийте суть вчення К.Поппера про перехід від закритого суспільства до відкритого. – Як ви розумієте твердження марксизму: природа, суспільство і людське мислення розвиваються за одними й тими самими законами? – Обґрунтуйте тезу Е.Дюркгейма: вирішальною умовою виживання суспільства є консенсус. Чим такий підхід відрізняється від марксистського вчення про суспільство? – Охарактеризуйте поняття «ціннісно-нормативна система» у теорії Е.Дюркгейма. Опишіть її функції. 	7
8.	Аксіологія. Культура й цивілізація Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання: <ul style="list-style-type: none"> – Охарактеризуйте поняття “нігілізм” у філософії Фрідріха Ніцше. – Охарактеризуйте поняття діонісійський початок та аполлонівський початок у філософії Ф. Ніцше. – Поясніть суть тези Ф. Ніцше: людина – це “линва, натягнута між твариною та надлюдиною – линва над прірвою”. – Через які образи Ніцше розкриває шлях до надлюдини? Поясніть їх символічний зміст. – Розкрийте зміст понять «культура» і «цивілізація» за О.Шпенглером та взаємовідношення між ними. – Розкрийте зміст поняття “вісь світової історії” за К.Ясперсом. – Розкрийте зміст поняття «бунт мас» у теорії Хосе Ортеги-і-Гасета. 	5
9.	Соціальний прогрес та перспективи розвитку людства Необхідно опрацювати відповідні джерела для відповіді на наступні питання: <ul style="list-style-type: none"> – Ідея прогресу в концепціях “індустріального суспільства” (Р. Арон), у теоріях “локальних цивілізацій” (А. Тойнбі, П. Сорокін, В. Данилевський), у творах Х. Ортега-і-Гасета, концепціях М. Бердяєва, К. Ясперса – Аргументуйте твердження: світ нерозумний, він абсурдний за своєю природою. 	5
Разом:		50

Література для вивчення дисципліни

Основна (базова):

1. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навч. посіб. 2-е вид., виправл. і доопр. – К.: Каравела, 2002. – 544 с.
2. Філософія. Підручник. За редакцією І.В.Бичка. - К., 2001.
3. Предмет і проблематика філософії: Навчальний посібник. / За заг.ред. М.А.Скринника, З.Е.Скринник.—Львів, 2001.
4. Андрущенко В., Михальченко М. Сучасна соціальна філософія. - К., 2007.
5. Філософія. Навчальний посібник. – К: “Альма Матер”, 2001.
6. Читанка з історії філософії. У 6-ти книгах. - К., 1992-96.
7. Горський В. Історія української філософії. - К., 1996.
8. Розвиток філософської думки в Україні. - К., 1994.
9. Історія філософії України: Хрестоматія. - К., 1993.
10. Захара І. Лекції з історії філософії. - Л., 1997.
11. Історія філософської думки України. ЛДАУ. - Л., 1996.

	<p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> 12. Багалій Д. Український мандрований філософ Г. Сковорода. - К., 1992. 13. Чижевский Д. Нариси з історії філософії на Україні. - Мюнхен. 1983. 14. Гуссерль Е. Декартові розмірковування. Розмірковування перше // Генеза: Філософські студії. 1998. 15. Донцов Д. Дух нашої давнини. – Дрогобич, 1991. 16. Зарубіжна філософія ХХ ст.: Читанка з історії філософії в 6 книгах. – Кн. 6. – К., 1993. 17. Камю А. Вибрані твори. – К., 1991. 18. Масуда Й. Комп'ютопія // Філософ. і соціол. думка, 1993. – № 6. 19. Ницше Ф. Избранные произведения: В 2-х т. – М., 1990. 20. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги. – К., 1994. – Т. 1, Т 2. 21. Сартр Ж. П. Нудота. Мур. Слова. – К., 1993. 22. Святий Августин. Сповідь. – К., 1999. 23. Сковорода Г. Пізнай у собі людину. – Львів, 1995. 24. Соціальна філософія: Короткий енциклопедичний словник. – Київ – Харків, 1997. 25. Сучасна соціальна філософія: Хрестоматія. – К., 1996. 26. Хантінгтон С. Захід: унікальність versus універсалізм // Філософ. думка, 1999. – № 1-2. 27. Хосе Ортега-і-Гасет. Вибрані твори. – К., 1994. 28. Шлемкевич М. Сутність філософії. – Париж – Нью-Йорк – Мюнхен, 1981. 29. Шьорер П. Дві мови наукової теорії: від несумісності теорій до структурної де-революції і дискурсивної революції // Філософ. і соціол. думка. – 1993. – № 4.
<p>Поточний та підсумковий контроль</p>	<p>Поточний контроль здійснюється на кожному семінарському занятті з обов'язковим виставленням оцінки.</p> <p>Основними засобами діагностики рівня підготовки студентів є усне опитування, письмовий контроль (тести і творчі завдання), самостійна робота, презентації, самоконтроль, взаємоконтроль.</p> <p>Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення усіх тем модуля на останньому контрольному занятті.</p> <p>Підсумковий контроль проводиться у вигляді диференційованого заліку. Засвоєння дисципліни студентами визначається за 100 бальною шкалою. Підсумкова оцінка є сумою оцінок (балів), одержаних під час поточного контролю і підсумкового модульного контролю.</p>
<p>Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Під час навчального процесу будуть застосовуватися такі форми та методи викладання та навчання: лекції, презентації, інтерактивні вправи, робота з кейсами, дискусії, обговорення, есе.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі використовуватиметься віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom.</p> <p>Лекції та семінарські заняття будуть вестися за допомогою програм електронної комунікації Zoom чи Meet.</p> <p>Поточна комунікація з викладачем буде здійснюватися за допомогою MOODLE, електронної пошти чи в соціальних мережах Viber, Telegram (за вибором академічної групи)/</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>У звичайному режимі навчання. Вивчення курсу передбачає приєднання кожного студента до навчального середовища MOODLE, або Google Classroom.</p> <p>У режимі дистанційного навчання під час карантину вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного студента до програм ZOOM, або Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку студент має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету.</p>
<p>Критерії оцінювання</p>	<p>Схема нарахування та розподіл балів</p>

Поточне оцінювання, МК та самостійна робота						СМО	ПМО	ECTS	За націо нальн ою шкал ою
Модуль 1									
T1	T2	...Tn	САП	МК 1	МО				
4	4	3	73	75	74	74	74	C	добре

T₁ – T_n – теми занять до модульного контролю 1;

САП – середнє арифметичне усіх позитивних оцінок в національній шкалі, яке переводиться у 100 – бальну шкалу;

МК - модульний контроль;

МО (модульна оцінка) – середнє арифметичне САП та МК;

СМО (семестрова модульна оцінка) – це середньоарифметична МО;

ПМО (підсумкова модульна оцінка) – виставляється в кінці вивчення дисципліни за 100 – бальною шкалою, національною шкалою та ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79	добре	C
60-69	задовільно	D
51-59	задовільно	E
35-50	незадовільно з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом вивчення дисципліни за зазначений семестр	F

Питання до підсумкового контролю

1. Специфіка філософського знання. Філософія як любов до мудрості.
2. Філософія як світогляд. Історичні типи світогляду.
3. Структура та функції системи філософського знання.
4. О.Шпенглер: теорія циклічного розвитку культур.
5. Учення В. Вернадського про ноосферу.
6. Ставлення до розуму та науки у філософії ХХ ст.
7. Історична еволюція позитивізму.
8. Екзистенціальна філософія ХХ ст.
9. Онтологія, коло її проблем. Типи онтології.
10. Проблема ідеального у філософії, підходи до розуміння ідеального.
11. Природа свідомості з позиції принципу відображення.
12. Феноменологічна інтерпретація свідомості.
13. Свідомість та предметно-практична діяльність.
14. Свідомість та мова.
15. Гносеологічний релятивізм позитивізму.
16. Методологічна функція філософії.
17. Моделі розвитку науки: класичної, некласичної, постнекласичної.
18. Вартості у системі християнського світогляду.
19. Трансцендентальна теорія вартостей.
20. Марксистське розуміння вартостей.
21. Сутність соціальних вартостей.
22. Функції вартостей.
23. Проблема істини у філософії.
24. Субстанційно-соціальна концепція людини.
25. Натуралістична інтерпретація людини в класичному психоаналізі.
26. Соціальна концепція позитивізму.
27. Матеріалістичне розуміння історії.
28. Структурний функціоналізм про сутність суспільства. Е. Дюркгейм.

	<ol style="list-style-type: none"> 29. “Філософія життя” Ф.Ніцше. 30. Культура і цивілізація. 31. Х. Ортега-і-Гассет: еліта і маса. 32. Історичний традиціоналізм Д. Донцова. 33. Основні підходи до розуміння буття. 34. Онтологічні ідеї в марксизмі. 35. Християнський еволюціонізм П.Тейяра де Шардена. 36. Розвиток онтологічної проблематики у філософії ХХ ст. 37. Екзистенціальна філософія як аналітика людського буття. 38. Проблеми гносеології у класичній філософії. 39. Проблема істини у класичній філософії. 40. Некласичні концепції істини. 41. Проблема свободи в екзистенціалізмі. 42. Неокантівський варіант соціальної філософії. М.Вебер. 43. Проблема людини у філософії. 44. Діалектика як метод пізнання. 45. Провідні ціннісні орієнтири людства на межі тисячоліть. 46. Марксизм як спроба втілення “реального гуманізму”. 47. Структура свідомості. Рівні психічного життя людини. 48. Раціоналістична та ірраціоналістична традиції у соціальній філософії. 49. Основні напрямки соціальної філософії. 50. Індивідуальне, загальнолюдське, національне й інтернаціональне в культурі. 51. Поняття суспільного прогресу, його сутність та критерії. 52. Глобальні проблеми сучасності, їх сутність, ієрархія, пріоритети.
Опитування	Анкету з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу